

**“”МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНЬСЬКА ІНЖЕНЕРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ
НАУКОВА БІБЛІОТЕКА**

«Затверджую»

Ректор УПА

Олена КОВАЛЕНКО

«_____» _____ 2022 р.

**ЗВІТ-ПЛАН
роботи
2021-2022 рр.**

Харків
2022

ЗМІСТ

Вступ	3
Організація обслуговування користувачів	4
Культурно-просвітницька робота	12
Науково-інформаційна і довідково-бібліографічна робота	15
Формування та облік єдиного інформаційного ресурсу бібліотеки. Стан книгозабезпеченості навчальних дисциплін	21
Наукове опрацювання документів. Організація інформаційно-пошукового апарату	26
Організація та збереження єдиного інформаційного ресурсу	30
Науково-методична робота	34
Управління. Робота з кадрами. Підвищення кваліфікації	38
Матеріально-технічне забезпечення	41

Додатки:

Таблиця основних статистичних показників роботи 2021-2022 рр.

План культурно-просвітницької роботи Наукової бібліотеки у 2022 р.

ВСТУП

Діяльність Наукової бібліотеки УПА у 2021 р. була спрямована на підтримку забезпечення освітньої та наукової діяльності академії на основі якісного та оперативного задоволення інформаційних потреб студентів, професорсько-викладацького складу, аспірантів, науковців та співробітників академії.

Одним із пріоритетних напрямків діяльності залишається формування інформаційних ресурсів: поповнення фондів навчальною і науковою літературою з профілю підготовки фахівців, передплата електронних ресурсів, створення електронних ресурсів власної генерації, колекцій електронних документів, удосконалення системи навігації у світовому інформаційному середовищі.

Протягом року бібліотека брала активну участь у роботі академії з питань наукометрії і бібліометрії, здійснювала моніторинг наукового потенціалу УПА та особистого рейтингу вчених в українському індексі наукового цитування, рейтингах міжнародного рівня.

Продовжувалась робота з ретровведення фондів Наукової бібліотеки до електронного каталогу, штрих-кодування фондів, що необхідно для якісного інформаційного забезпечення користувачів.

Наукова бібліотека продовжувала роботу у корпоративних проектах зі створення реферативних та повнотекстових ресурсів спільно з НБУ ім. В. І. Вернадського, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. Крім того, бібліотека є учасником корпоративного проекту ХДНБ ім. В. Г. Короленка «Метабібліографія Харківщини» та проекту «Бібліотечна енциклопедія Харківщини».

Нажаль, цього року спостерігається зменшення показників роботи бібліотеки. Це пояснюється черговим зменшенням кількості працівників бібліотеки та залученням працівників бібліотеки керівництвом академії до інших видів робіт.

Бібліотека ННППІ цього року отримала віддалений доступ до БД ІРБІС. БД «Електронний каталог м. Бахмут» об'єднана з Електронним каталогом НБ УПА.

У вересні 2021 р. до складу УПА увійшов Харківський торговельно-економічний інститут (ХТЕІ). Інформації про бібліотеку цього інституту в цьому звіті немає з об'єктивних причин.

Цього року було прийнято «Стратегію розвитку Наукової бібліотеки на 2021-2025 рр» та план її реалізації.

Серед пріоритетних напрямків роботи НБ УПА у 2022 році:

- *забезпечення виконання планових завдань і статистичних показників діяльності;*

• створення фізичного та віртуального простору для сприяння науці та навчанню;

• просування якісних інформаційних ресурсів, інноваційних послуг та сервісів для підтримки ефективного навчання, викладання та наукової діяльності;

• підвищення кваліфікації кадрів;

• актуалізація документного фонду бібліотеки;

• просвітницька робота з питань академічної доброчесності;

• активізація співпраці бібліотеки зі спільнотою академії.

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБСЛУГОВУВАННЯ КОРИСТУВАЧІВ

Одним із пріоритетних напрямів роботи бібліотеки у минулому році було удосконалення інформаційно-бібліотечного обслуговування усіх груп користувачів.

Обслуговування користувачів у 2021 р. здійснювалось за такими напрямками:

- якісне інформаційне-бібліотечне забезпечення навчального, науково-дослідного і виховного процесів на основі автоматизованих технологій;
- запобігання читацької заборгованості;
- підвищення якості обслуговування шляхом здійснення додаткових платних послуг.

Структура обслуговування користувачів у 2021 р. представлена наступним чином:

– 2 абонементи навчальної літератури, у т.ч. в бібліотеці ННППІ (м. Бахмут);

– абонемент наукової літератури та фонду рідкісних видань;

– абонемент художньої літератури із сектором культурно-просвітницької роботи;

– 3 читальних зали, у т.ч. в бібліотеці ННППІ (м. Бахмут).

Протягом звітнього року за єдиним реєстраційним обліком (ЄРО) користувачів всіма структурними підрозділами Наукової бібліотеки та бібліотекою ННППІ зареєстровано **3593 користувачів** (у 2020 р. – 4643 користувача), з них студентів – 3484 чол.

Зміна контингенту користувачів за останні 3 роки виглядає так:

Користувачі	2019 р.		2020 р.		2021 р.	
	загальна кільк.	%	загальна кільк.	%	загальна кільк.	%
Всього користувачів за ЄРО	5069		4643		3593	
в т.ч. студентів	4560		4159		3484	
- професорсько- викладацький склад	252		184		177	
- сторонніх користувачів	89		73		57	
Кількість віддалених авторизованих користувачів	3769		4520		4070	

Всього за звітний рік всіма підрозділами Наукової бібліотеки та бібліотекою ННППІ обслуговано **12447 користувача**, зафіксовано **411603 відвідувань**, книговидача склала **396936 прим.**

Основні показники обслуговування розподіляються по структурних підрозділах Наукової бібліотеки таким чином:

№п/п	Структурні підрозділи НБ	Кількість обслугованих користувачів всього		Кількість відвідувань		Кількість книговидач	
		2020р.	2021р.	2020р.	2021р.	2020р.	2021р.
1.	Наукова бібліотека	12267	11612	464411	408252	394264	392552
1.1.	Абонемент наукової літератури	1926	1781	29817	27157	65709	60393
1.2.	Абонемент навчальної літератури	3364	4141	57399	55734	166930	164718
1.3.	Відділ наукової інформаційно-бібліографічної діяльності	83	79	1102	908	1051	1017
1.4.	Читальна зала	1650	1478	12365	12112	54566	53702
1.5.	Читальна зала для науковців	43	39	267	198	218	194
1.6.	Художній абонемент	681	514	4782	2973	5570	5178
2.	Обслуговано он-лайн всіма підрозділами	4520	3580	359849	309170	100220	107350
3.	Бібліотека ННППІ	1112	835	4006	2427	6019	4384
4.	Всього	13379	12447	468417	410679	400283	396936

Слід відзначити, що кількість студентів 1-го курсу та студентів 3 курсу прискореної форми навчання, які записались до бібліотеки та кількість студентів за набором співпадає.

– денна форма навчання(у 2020 р. – 366, у 2021 р. – 446).

Всього до бібліотеки у 2021 році записалося 834 читача.

З метою автоматизованого обслуговування користувачів абонементом створюється і підтримується в програмі «ІРБІС» БД «Читач», яка нараховує на кінець року 6575 записів. На основі цих записів співробітниками бібліотеки виготовлялись читацькі квитки (єдині читацькі квитки для бібліотек вищих навчальних закладів м. Харкова). Для їх виготовлення на абонементі встановлено веб-камери, протягом року зроблено 483 фотознімка, виготовлено, роздруковано і заламіновано 523 читацьких квитка.

Користувачі мають можливість оформити електронне замовлення на видання. Замовлення буде виконано через 60 хвилин. Користувачу потрібно отримати замовлену літературу не пізніше наступного дня, в іншому разі замовлення анулюється. У 2021 р. через електронне замовлення користувачами отримано 119 назв навчальних посібників.

Планові завдання за основними показниками *абонементу навчальної літератури*, який обслуговує студентів усіх курсів денної та заочної форми навчання, виконані таким чином:

	план на 2021 р.	виконано 2021 р.	%	план на 2022р.
кількість читачів	3500	2831	80,8%	3000
кількість відвідувань	59000	55734	94,4%	56000
кількість книговидач	169000	164718	97,4%	165000

У вересні 2021 р до БД “Читач” були введені дані про читачів 1 курсу денної та заочної форм навчання та студентів 3 курсу прискореної форми навчання (446 студентів) згідно з наказами ректора академії про зарахування. У вересні 2021 року здійснювалось автоматизоване обслуговування читачів цієї категорії.

У вересні-жовтні 2021 року введено до БД “Читач” відомості про студентів, які отримують другу вищу освіту (на підставі наказів академії) за спеціальністю 011 Науки про освіту (Педагогіка вищої школи) та за спеціальністю 073 Менеджмент (Управління навчальним закладом). Всього введено 7 груп (137 осіб) цієї категорії користувачів.

Планується більше уваги приділити систематичній роботі з відмовами на літературу, а також надавати консультації, щодо наявності електронних версій видань в ЕК згідно запитів, орієнтувати користувачів на роботу у мережевому середовищі.

Користувачі бібліотеки обслуговувались також на *абонементі бібліотеки ННПШ в м. Бахмут.*

Основні показники обслуговування **бібліотекою ННППШ** за останні 3 роки:

	<u>2019р.</u>	<u>2020 р.</u>	<u>2021 р.</u>
– кількість користувачів за ЄРО	927	917	762
– кількість відвідувань	10023	4006	2427
В т.ч.:			
– абонементу	2469	2599	1194
– кількість книговидач	12860	6019	4384
В т.ч.:			
– на абонементі	2022	1517	1739

Спостерігається зниження основних показників діяльності бібліотеки ННППШ. Це пояснюється кількома причинами: звернення студентів до електронних версій навчальної літератури, можливість вільного доступу до Інтернет-ресурсів, недостатнім поповненням навчальної та наукової літератури; відрахуванням студентів після отримання диплому бакалавра та не всі студенти записані у бібліотеці. Ще одна із причин зниження показників є постійне звертання студентів до сайту дистанційного навчання УПА, де викладачі викладають свої роботи з дисциплін.

Структура кількісного складу користувачів за ЄРО у м. Бахмут:

всього за ЄРО – 762 чол., з них:

- студенти – 653 чол.;
- денної форми навчання – 189 чол.;
- заочної форми навчання – 464 чол.;
- професорсько-викладацький склад – 31 чол.;
- навчально-допоміжний склад – 37 чол.;
- сторонні читачі – 42 чол.

Обслуговування студентів денної форми навчання здійснювалось груповим методом. Для студентів 1 курсу проводилось ознайомлення з «Правилами користування бібліотекою», бесіда про довідково-пошуковий апарат бібліотеки, ЕК бібліотеки на сайті НБ УПА.

Для автоматизованого обслуговування користувачів і надання їм можливості користуватися повнотекстовими БД Наукової бібліотеки, захищеними авторизацією, співробітником бібліотеки (м. Бахмут) створена БД читачів, яка нараховує **2138 записів**. У звітному році **142 записи** були експортовані до Наукової бібліотеки для внесення до її БД «Читач» і надання читацьким квиткам номерів, необхідних для авторизації користувачів.

На 2022 рік бібліотекою ННППШ плануються такі показники роботи з обслуговування користувачів:

- кількість читачів за ЄРО – 850;

- кількість відвідувань – 2500;
- кількість книговидач – 4500.

Основним завданням *абонементу наукової літератури та фонду рідкісних видань* Наукової бібліотеки є обслуговування науковою літературою різних категорій користувачів, враховуючи їх професійні, наукові, освітні, культурні запити; системна робота зі збереження фонду.

Обслуговування користувачів здійснювалося в автоматизованому режимі. Під час обслуговування користувачів надавалися довідки і консультації з питань використання електронного каталогу бібліотеки.

Структура кількісного складу користувачів за ЄРО:

- всього за ЄРО – 321 чол., з них:
  - професорсько-викладацький склад – 146 чол.;
  - аспіранти – 59;
  - навчально-допоміжний склад – 101 чол.;
  - сторонні читачі – 15 чол.

Планові завдання за основними показниками абонементу наукової літератури та фонду рідкісних видань за 2021 рік виконані таким чином

	план на 2021 р.	виконано 2021 р.	%	план на 2022р.
Кількість читачів	2010	1781	79%	1650
Кількість відвідувань	35000	27157	77,5%	28000
Кількість книговидач	69000	60393	87,5%	61000

Протягом звітного періоду проводилась робота з відмовами на літературу. Було проаналізовано 65 відмов. З них 46 запитів було виконано за рахунок фонду читального залу та навчального абонементу. Не знайдено на полицях 11 прим. Робота з пошуку 11 видань триває.

На 2022 рік плануються такі показники роботи абонементу наукової літератури та фонду рідкісних видань:

- кількість читачів за ЄРО - 300;
- кількість відвідувань - 28000;
- кількість книговидач – 61000.

Основні показники роботи *абонементу художньої літератури із сектором культурно-просвітницької роботи* Наукової бібліотеки:

	план на 2021 р.	виконано 2021 р.	%	план на 2022р.
Кількість користувачів	850	514	60%	700
Кількість відвідувань	5000	2973	59,4%	3500
Кількість книговидач	7000	5178	79%	5250

Показники відвідувань і книговидачі підтримуються завдяки активному попиту на такі видання, про які йшла мова на масових заходах, які презентовано на тематичних та виставках нових надходжень, до ювілейних дат видатних письменників, за рахунок періодичних видань, таких, як: «Бурда», «Ательє», «Журнал мод», видання з перукарської справи та дизайну, а також літератури з мистецтва.

Фонд абонементу художньої літератури повільно поповнюється новинками сучасної української поезії, прози і літературно-художніми журналами, що пояснюється недостатнім бюджетним фінансуванням. З такою кількістю нових надходжень в рік фонд абонементу застаріває, абонемент не може якісно задовольнити попит користувачів на новинки сучасної вітчизняної та світової прози та поезії, бестселери.

У поточному році абонемент отримав 55 прим. нових книг, майже 100% яких отримано в дар від користувачів. Показники нових надходжень літературно-художніх творів на абонемент протягом останніх 3 років:

Роки:	2019	2020	2021
Показники нових надходжень	21	30	55

На 2022 рік плануються такі показники роботи абонементу художньої літератури:

- кількість читачів – 700;
- кількість відвідувань – 3500;
- кількість книговидач – 5250.

Як і в попередні роки, значна увага у звітному році на всіх абонементях приділялася роботі із **запобігання читацької заборгованості**. В роботі використовувались традиційні форми та методи:

- проведення бесід з першокурсниками про правила користування бібліотекою та відповідальність за збереження літератури;
- перереєстрація користувачів на всіх абонементях;

- опрацювання наказів про переміщення контингенту студентів;
- надсилання листів-нагадувань студентам-боржникам;
- надсилання списків студентів-боржників денної форми навчання у деканати та на кафедри;
- нагадування користувачам про заборгованість телефоном;
- злісні боржники, які не розрахувались до кінця року, внесені до списків по факультетах та позбавлені прав користування фондами абонементів та читального залу.

Стан заборгованості на абонементях у 2021 р.

	Стан заборгованості на 01.01.2021			Виявлено за 2021 р.			Ліквідовано за 2021р.			Стан заборгованості на 01.01.2022 р.		
	відрах.	поточні	всього	відрах.	поточні	всього	відрах.	поточні	всього	відрах.	поточні	всього
Аб. навч літер.	272	258	530	31	184	215	43	176	219	260	266	526
Аб. наук. літер	–	37	37	–	17	22	5	16	21	–	38	38
Аб. худож. літер	–	29	29	–	23	23	–	28	28	–	24	24

Наведені дані свідчать про те, що у звітному році заборгованість незначно зменшилась порівняно з 2020 роком.

Позитивний результат дає регулярне надсилання письмових нагадувань та можливості програми ІРБІС (програма блокує боржника та позбавляє можливості замовити літературу через електронне замовлення, отримувати літературу). Планується продовжити тісний зв'язок з деканатами (методистами), кураторами груп для регулярної роботи з ліквідації читацької заборгованості.

Цього року послуги МБА не надавались.

До структури обслуговування користувачів бібліотеки входять 3 **читальних зали**.

Роботу читальних залів Наукової бібліотеки у звітному році характеризують такі показники:

Показники	Виконано всього у 2021 р.	Загальний. чит. зал НБ з електрон. чит.залом	Чит.зал для науковців	Чит. зал б-ки ННППІ у. м. Бахмут
Кількість обслугованих користувачів	1606	1478	39	89
Кількість відвідувань	13543	12112	198	1233
Кількість книговидач	56541	53702	194	2645

Загальний читальний зал Наукової бібліотеки містить 50 посадочних місць. Обслуговування користувачів здійснюється в автоматизованому режимі.

Відвідування *електронного читального залу*, що розміщено у приміщенні загального читального залу (10 робочих місць), протягом року склали 924. Активним попитом користувалася повнотекстова БД ЕК «Електронні навчально-методичні видання кафедр», зроблено 41526 скачувань повних текстів.

На 2022 р. плануються такі основні показники роботи загального читального з електронним читальним залом:

- *кількість користувачів – 1700;*
- *кількість відвідувань – 12500;*
- *кількість книговидач – 54500.*
- *кількість відвідувань електронного читального залу – 1000.*

З метою покращення якості обслуговування користувачів та на виконання постанови Кабінету Міністрів України від 27.08.2010 р. №796 «Про затвердження переліку платних послуг, які можуть надаватися навчальними закладами, іншими установами та закладами системи освіти, що належать до державній формі власності» із змінами і доповненнями та наказу Міністерства освіти і науки України від 23.07.2010 р. №736/902/758 «Про затвердження порядків надання платних послуг державними та комунальними навчальними закладами» бібліотекою здійснюються **платні послуги**, які включають:

- ксерокопіювання документів;
- сканування документів;
- друкування документів з зовнішнього носія інформації;
- складання бібліографічних списків для курсових, дипломних і наукових робіт українською та іноземними мовами.

На всі платні послуги користувачеві видаються квитанції, наприкінці робочого дня отримані від споживачів гроші здаються до банку (Credit

Agricole). Облік роботи з надання платних послуг здійснюється у загальному читальному залі бібліотеки, де встановлено необхідну техніку. Всього здійснено платних послуг на суму 12715 грн. 00 коп., з них:

- ксерокопіювання – 4500 грн. 00 коп. (3000 стор.);
- друкування з зовнішнього носія інформації – 2895 грн. 00 коп. (1930 стор.);
- складання бібліографічних списків для курсових, дипломних і наукових робіт українською мовою – 2060 грн. (200 описів)
- складання бібліографічних списків для курсових, дипломних і наукових робіт іноземною мовою – 3260 грн (163 описа)

Крім того, співробітниками читального залу зроблено для потреб академії 127 стор. ксерокопій.

На 2022 рік в цілому по бібліотеці в цілому плануються такі основні показники обслуговування користувачів:

- кількість користувачів за ЄРО – 3600;
- кількість обслугованих користувачів – 10000;
- кількість відвідувань – 127000;
- кількість книговидач – 320000.

КУЛЬТУРНО-ПРОСВІТНИЦЬКА РОБОТА

Культурно-просвітницька діяльність бібліотеки покликана сприяти навчально-освітньому процесу академії та формувати у студентів різними засобами популяризації книги і читання соціально необхідні знання і навички, виховувати почуття патріотизму, розвивати професійні інтереси, долучати до культурного світового і національного надбання. Підготовка всебічно розвинених і духовно багатих майбутніх фахівців – інженерів-педагогів у вищій школі є складним, комплексним процесом, в якому поруч із випускаючими кафедрами провідну роль відіграє саме бібліотека – центр інформаційного забезпечення навчально-виховного і наукового процесів академії.

Культурно-просвітницька робота Наукової бібліотеки проводилась у відповідності до державної програми «Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді» (Наказ №641 від 16.06.15 р.) та «Концепції культурно-просвітницької роботи Наукової бібліотеки УПА».

З метою вільного доступу до інформації всім категоріям користувачів на бібліотечному сайті діяли відповідні сервіси: віртуальні виставки, презентації, новини з життя академії, бібліотеки. Крім того, на сайті для викладачів і кураторів у розділі «Культурно-просвітницькі заходи» розміщено **"Календар знаменних та пам'ятних дат на 2021 р."** та **"План культурно-просвітницької роботи Наукової бібліотеки УПА на 2021 р."**

Культурно-просвітницька робота Наукової бібліотеки протягом року традиційно проводилась у напрямках національно-патріотичного, інтелектуально-духовного, громадсько-правового, морального, екологічного, естетичного, трудового, фізичного виховання та утвердження здорового способу життя. Ця діяльність бібліотеки сприяє вихованню гармонійної, морально-досконалої особистості, відкритої до інтелектуального, духовного і творчого розвитку.

Було проведено 2 масових заходи та 3 бібліографічних огляди літератури. Кількість присутніх на культурно-просвітницьких заходах склала 95 людини.

Усе більшої актуальності набуває виховання в молодого покоління почуття патріотизму, відданості загальнодержавній справі зміцнення країни, активної громадянської позиції. Національно-патріотичне виховання формується на прикладах історії становлення Української державності, українського козацтва, героїки визвольного руху, досягнень у галузі політики, освіти, науки, культури і спорту. Для досягнення цієї мети бібліотекою було проведено низку заходів:

Книжкові виставки: «Соборність: з'єднання духовності та сили», «На варті наших душ – Небесна сотня» до дня Героїв Небесної Сотні, «Визволення України: ціна перемоги» до дня визволення України від гітлерівських військ, «Лине слава козацька з далеких віків» до дня захисника України та дня Українського козацтва, свята Покрови Пречистої Богородиці та ін.

Бібліотекою м. Бахмут організовано книжкові виставки «*Великий син України*»; «*Україна: сторінки історії*»; «*Соборна духом Україна*» та інші. Активна робота проводиться також з питань правового та екологічного виховання: виставки «*Людина. Держава. Закон*», «*Азбука закону*» та ін.

Особлива увага в роботі бібліотеки приділяється інтелектуально-духовному та моральному розвитку особистості. Питання збереження культури відродження духовності в сьогднішніх умовах набувають особливої актуальності. Протягом року у бібліотеці були розроблені книжкові та віртуальні виставки, інформаційні листи, відкриті полиці та книжкові інсталяції: «Хотіла б я піснею стати» (до 150-річчя з дня народження Лесі Українки), «Методика професійного навчання. Дипломне проектування», «Педагогіка – дорога добра і мудрості» (до 165-річчя від дня народження С. Русової), «Магічний світ математики» (2020-2021 н. р. – рік математичної освіти в Україні), «Освіта і знання – запорука майбутньої долі», «Толерантність – запорука людяності», «Імпульс економіки»; «Інформатика та комп'ютерні технології»; «Тобі першокурснику»; «Студентське життя», віртуальна подорож «Знайомтесь – Європейський союз» (до дня Європи).

З метою виховання творчої особистості, збагачення художньо-естетичного досвіду, розвитку естетичного сприйняття людини та навколишнього світу було проведено наступні заходи:

Тематично-ілюстративна виставка «На вічному шляху до Шевченка» до дня народження Т. Г. Шевченка;

Літературна година «В імені її всі барви України» до 150-річчя з дня народження Лесі Українки;

Перегляд літератури «Поезія – це завжди неповторність» до Всесвітнього дня поезії;

Мультимедійна презентація «Шотландський чародій В. Скотт» до 250-річчя від дня народження;

Відкрита полиця «Магія Великодня».

Також протягом року тривав рух «Bookcrossing» – жива книжкова полиця.

Створено віртуальні виставки, розміщені на сайті бібліотеки «Хотіла б я піснею стати» (до 150-річчя від дня народження Лесі Українки), «Магічний світ математики» (2021 – рік математичної освіти в Україні).

У бібліотеці регулярно оновлюються постійні виставки «*Твої, освіта, імена*», «*Праці вчених УПА*», «*Тобі, першокурснику*», «*Новинки навчально-методичної літератури*», «*Актуальні проблеми сучасної педагогіки*» «*Методика професійного навчання. Курсове проектування*».

У звітному році всі напрямки роботи відзначено тематичними виставками. Всього підготовлено **60 виставок** (у т.ч. у бібліотеці ННППІ в м. Бахмут – 37), на яких було представлено **1667** видань (у т.ч. в бібліотеці ННППІ в м. Бахмут – 770). Тематичні виставки мають надзвичайно великий вплив на виховний процес студентів та не залишають нікого байдужим.

У 2022 р. планується проведення культурно-просвітницьких заходів, які сприятимуть відродженню національної культури, краєзнавства, формуванню у студентів активної громадянської позиції, національної свідомості, високих моральних, естетичних якостей та духовних потреб, підтримуватимуть правову, екологічну культуру.

У напряму

– **національно-патріотичного** виховання планується організація і проведення: 17 книжкових виставок;

– **інтелектуально-духовного виховання:** 8 книжкових виставок, 2 віртуальні виставки; 3 бібліографічні огляди;

– **громадянсько-правового виховання:** 5 книжкових виставок, підготовка 2 інформаційних листи;

– **морального та естетичного виховання:** 7 книжкових виставок, підготовка 1 інформаційного листа;

– **екологічного виховання:** 2 книжкових виставки;

– **трудового виховання:** 2 книжкових виставок, 1 інформ. лист;

– **фізичного виховання:** 3 книжкових виставки.

(Детальніше див. у плані заходів з культурно-просвітницької діяльності).

НАУКОВО-ІНФОРМАЦІЙНА І ДОВІДКОВО-БІБЛІОГРАФІЧНА РОБОТА

Головна ознака сучасної бібліотеки ЗВО – максимально повна орієнтація на потреби науковця, перенесення уваги з потреб читача на потреби автора. Завдяки сучасним інформаційним технологіям бібліотека стала активним посередником між інформацією і користувачем.

Інформаційна і довідково-бібліографічна робота бібліотеки у 2021 р. була спрямована як на поповнення інформаційних ресурсів, так і на удосконалення самої системи інформаційних послуг усім категоріям користувачів. Ця робота велася у таких напрямках:

- створення власних інформаційних ресурсів, управління бібліографічними та повнотекстовими ресурсами;
- надання користувачам можливості доступу до інформаційних ресурсів традиційних, електронних, у тому числі Інтернет;
- підтримка дослідників і студентів в управлінні своїми даними;
- інформаційно-аналітична діяльність щодо відображення публікаційної активності та впливовості у світових рейтингах кожного науковця ЗВО;
- послуги з наукового видавництва;
- підготовка інформаційних, бібліографічних матеріалів;
- сприяння підвищенню інформаційної культури споживачів інформації різних категорій;
- поповнення web-сайту бібліотеки необхідною інформацією;
- організація виставок, презентацій тощо.

Власні інформаційні електронні ресурси бібліотеки складаються з бібліографічних і повнотекстових баз даних (БД) (про повнотекстові БД див. розділ «Формування та облік єдиного інформаційного ресурсу»).

Головними бібліографічними ресурсами НБ є:

- БД Електронного каталогу Наукової бібліотеки (141745 записів);
- БД «Авторських свідоцтв, патентів та інших охоронних документів» (1857 записів);
- БД «Праці співробітників УПА» (33260 записів).

БД «Праці вчених УПА» містить інформацію про всі публікації вчених незалежно від їх наявності у фонді бібліотеки. Для поповнення БД «Праці вчених УПА» використовується БД «Наукова періодика України», яка міститься на сайті НБУ ім. В. І. Вернадського, а також сайти періодичних видань. Знайдена інформація вноситься до БД «Праці вчених УПА» із зазначенням електронної адреси документа. Це дає можливість користувачам ознайомитись з повними текстами праць вчених УПА, які відсутні у фонді Наукової бібліотеки.

Підвищенню якості ЕК і ефективності його використання сприяє Авторитетний файл «Індивідуальний автор» (АФ ІА) для БД «Праці вчених УПА». У 2021 р. було здійснено його редагування:

- шляхом зв'язання внесених з АФ ІА всіх описів робіт авторів-співробітників УПА, що внесені до ЕК за минулий рік;
- поля «місце роботи автора» у зв'язку із змінами у назвах кафедр;
- нові записи до АФ ІА вносяться згідно штатного формуляру академії.

На 1.01.2022 р. АФ ІА складає 1543 записів. У наступному році планується продовжити редагування:

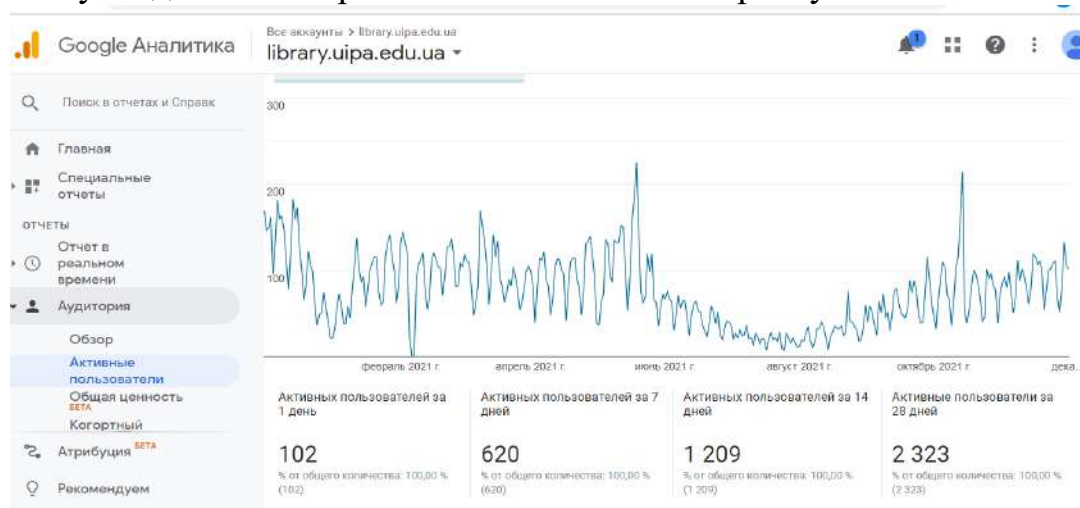
- поля «місце роботи автора» з метою уніфікації пошуку користувачами праць співробітників УПА для отримання статистичних даних;
- унікального номеру (ID ORCID);
- особистих даних авторів (профілів) у наукометричних базах;
- зазначення прізвищ авторів англійською мовою.

БД АФ «Коллективный автор», яка була створена з метою удосконалення пошуку публікацій вчених в БД ЕК та БД «Праці вчених УПА» за місцем роботи автора на 01.01.2022 р. складає 47 записів.

У 2021 р. продовжувалась робота з удосконалення сайту Наукової бібліотеки – головного інструменту підвищення іміджу бібліотеки.

Завдяки сервісу «Гугл-аналітика» маємо можливість постійно контролювати відвідування сайту.

За 2021 р. сайт **НБ** відвідали 24291 відвідувачів (66% з них заходили на сайт з комп'ютерів, 33% – зі смартфонів, 1% – з планшетів), віддалених користувачів – 24291, було зроблено 41526 скачувань електронних версій навчально-методичних матеріалів. Було переглянуто 50494 сторінок сайту. В середньому на день спостерігалось 102 активних користувача.

Електронний архів цього року відвідали 279039 користувачів, було зроблено 15330 скачувань.

Протягом року 924 користувачів скористалися послугами Інтернет у читальному залі, з них 754 – через серверний клас.

Бібліотекою ННППІ м. Бахмут на сторінці бібліотеки на сайті інституту (<http://nnppi.in.ua/index.php/kafedri-nnppi/naukova-biblioteka>) відображається інформація про усі заходи, що відбуваються у бібліотеці, книжкові виставки, нові надходження до бібліотеки, робота бібліотеки в цілому. *На 2022 рік планується планомірне наповнення власної сторінки на сайті інституту новими матеріалами з інформаційно-бібліографічної діяльності бібліотеки з організацією інтерактивних посилань до сайту НБ.*

У наступному році бібліотека буде використовувати елементи агресивного маркетингу для просування електронних повнотекстових ресурсів, у т.ч. під час інформаційних заходів бібліотеки.

У 2021 р. УПА було надано доступ до електронних наукових баз даних SCOPUS, Web of Science, ScienceDirect. З 1 вересня 2021 р. було відкрито тестовий доступ до міжнародної повнотекстової бази даних «EBSCO» та "Bentham Science Publishers".

Фахівці бібліотеки консультують та практично допомагають зареєструватися у реєстрах ідентифікаторів автора ORCID, наукометричних БД (Google Scholar, WoS та ін.).

До електронної картотеки статей вчених УПА у БД Скопус (<https://goo-gl.su/J1Q4>) та WoS (<https://goo-gl.su/r6D9s1V>) додані нові публікації.

У 2021 р. Науковою бібліотекою було продовжено угоду з компанією «Антиплагіат» для перевірки наукових робіт студентів та науковців академії на оригінальність. Протягом року на плагіат перевірялись дисертації, студентські роботи для олімпіад та конкурсів, статті для фахових збірників наукових робіт УПА. За допомогою сервісу Unicheck було перевірено 22645 тис. сторінок.

Серед заходів, що забезпечують діяльність Наукової бібліотеки у запровадженні нових форм створення, зберігання та поширення наукового надбання УПА й забезпечення до нього стійкого доступу, стали кроки в напрямі «Library Publishing» (Бібліотечне видавництво). У тісній взаємодії з відповідальними редакторами наукових збірників «Проблеми інженерно-педагогічної освіти» та «Машинобудування» Наукова бібліотека приймає участь у просуванні фахових видань академії до міжнародних наукометричних баз даних. Бібліотекою підтримуються та наповнюються новою інформацією сайти збірників на загальнодержавній технологічній платформі Open Journal Systems (OJS). У звітному році внесено статті з нових випусків фахових видань «Проблеми інженерно-педагогічної освіти» та «Машинобудування». За 2021 р. перевірено 1157 бібліографічних записів у пристатейних списках літератури, які включають джерела інформації українською, російською та іноземними мовами; проіндексовано 91 стаття у

збірниках. У звітному році було складено 1157 бібліографічних записів для References.

Проводиться робота з Crossref з отримання та присвоєння Digital Object Identifier (DOI) статтям збірників.

На 2022 р. планується продовжити роботу у цьому напрямку.

Надалі також планується продовжити роботу з наповнення бібліографічних і повнотекстових баз даних:

- *електронного архіву (репозиторію) «EIArUIPA»*
- *електронного каталогу повнотекстовими навчально-методичними виданнями*
- *БД авторських свідоцтв, патентів та інших охоронних документів.*

Робота з організації і вдосконалення традиційних картотек у зв'язку з активізацією впровадження ІКТ у Науковій бібліотеці УПА не проводиться. Але бібліотека інституту УПА в м. Бахмут, продовжує наповнювати свою СКС та інші карткові картотеки. У звітному році розставлено **15 карток** до тематичної картотеки «Сучасна економіка».

У минулому році велика увага приділялася удосконаленню **інформаційних послуг**. В інформаційній роботі бібліотека все більше орієнтується на електронні засоби комунікації. Активно використовуються можливості Інтернет і електронної пошти. З використанням новітніх технологій здійснюються всі форми інформаційної роботи: масової, групової, індивідуальної. Крім того, залишаються і традиційні форми роботи.

З метою масового інформування про нові надходження літератури до фонду бібліотеки було організовано:

- бібліотекою ННППІ в м. Бахмут 2 «Дня інформації»;
- 2 виставки нових надходжень літератури;
- складено «Алфавітний покажчик періодичних видань, передплачених бібліотекою УПА», перегляд якого доступний із сайту бібліотеки;
- складено співробітником бібліотеки ННППІ м. Бахмут та передано на кафедри «Алфавітний покажчик періодичних видань, передплачених бібліотекою».

У 2021 р. у напрямку Групове інформування Науковою бібліотекою заходи не проводились з об'єктивних причин.

Індивідуальне інформування здійснювалось шляхом диференційованого обслуговування керівництва (ДОК) академії. В режимі ДОК надавалася інформація з питань:

- вища освіта України: законодавство (Коваленко О.Е., ректор, Петров С. В., 1-ий проректор з навчальної роботи);
- керівник ВНЗ (Коваленко О. Е., ректор);
- розвиток і вдосконалення вищої освіти (Васильєва І. Г., проректор з науково-педагогічної роботи);

- наукова діяльність ВНЗ (Купріянов О. В., проректор з наукової роботи);
- управління освітою та законодавство про вищу освіту (керівник ННППІ Коломієць В. В.);
- організація наукових досліджень (заст. керівника з наукової роботи ННППІ Михальченко Г. Г.);
- методологія і методика освітнього процесу (заст. керівника ННППІ Семенець Д. А).

Пріоритетними напрямками інформування професорсько-викладацького складу є питання в галузі педагогіки і психології вищої освіти та профтехосвіти. Керівництву академії систематично надавалася бібліографічна інформація з цих питань.

Протягом року всіма підрозділами бібліотеки здійснювалась **довідкова робота**. Виконання різних видів довідок – одна із складових роботи всіх обслуговуючих підрозділів бібліотеки. Це – фактографічні, адресно-бібліографічні, тематичні (усні й письмові) довідки і довідки на уточнення бібліографічного опису. Крім того, співробітники бібліотеки надають консультації користувачам з пошуку потрібної інформації.

Всіма підрозділами бібліотеки і бібліотекою інституту виконано 1987 довідок, з них тематичних – 465, в автоматизованому режимі – 1815.

У 2021 р. сервіс «Віртуальна довідкова служба» користувачами не використовувався. На нашу думку це пояснюється інформативністю сайту бібліотеки, збільшенням інформаційного ресурсу в ЕК тощо.

У минулому році продовжувалась участь бібліотеки в корпоративному проєкті «Система реферування української наукової літератури», який забезпечує формування загальнодержавної реферативної БД «Україніка наукова», а також випуск галузевих серій Українського реферативного журналу «Джерело» і підтримку он-лайнного доступу до БД «Наукова періодика України». Бібліотека виконує аналітико-синтетичну обробку фахових видань академії «Проблеми інженерно-педагогічної освіти», «Машинобудування» та надає реферативну інформацію про них до НБУ ім. В. І. Вернадського.

Повні тексти збірників надсилаються для БД «Наукова періодика України» до НБУ ім. В.І. Вернадського. У 2021 р. надано інформацію та представлено повні тексти 6 випусків збірників:

- «Проблеми інженерно-педагогічної освіти», вип. 68–71;
- «Машинобудування», вип. 26-27.

Як і в попередні роки, бібліотека приймала участь – у складанні «Зведеного каталогу періодичних видань, які надійшли до провідних бібліотек Харкова у 2020 р.», що створюється щороку ХДНБ ім. В.Г. Короленка.

– у проєкті «Зведений каталог періодичних видань, підписаних бібліотеками ЗВО м. Харкова у ...р.».

У 2022 р. планується продовжувати роботу у корпоративних проєктах з бібліотеками НБУ ім. В.І. Вернадського, ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського, ХДНБ ім. В.Г. Короленка, ЦНБ ХНУ ім. Каразіна.

У 2021 р. продовжувалась **науково-бібліографічна діяльність**, яка включала складання рекомендаційних списків літератури:

1. «Хотіла б я піснею стати» (до 150-річчя від дня народження Л. Українки) (36 док.)
2. «Магічний світ математики» (47 док.).

У 2022 р. планується підготувати та видати:

*біобібліографічний показчик до ювілею професора ННППІ УПА доктора хімічних наук **Бакланова Олександра Миколайовича.***

З метою популяризації та відображення своєї бібліографічної продукції Наукова бібліотека бере участь у корпоративному проєкті ХДНБ ім. В. Г. Короленка «Метабібліографія Харківщини». Для цієї БД відправлено електронною поштою списки з гіперпосиланнями на матеріали, що розміщено на сайті Наукової бібліотеки у 2021 р.: рекомендаційні списки, віртуальні виставки.

Однією із задач вищого професійного навчання є формування особистості з відповідним рівнем інформаційної компетентності і інформаційної культури. Вміння оперативно знаходити інформацію, оцінювати її і ефективно використовувати є необхідною навичкою для професіонала будь-якої галузі.

У 2021 р. проведено 2 години занять з «Основ інформаційної культури» для студентів 1 курсу.

Інформаційно-бібліографічна робота у 2022 р., як і у попередньому, буде спрямована на вдосконалення інформаційного забезпечення та бібліографічного обслуговування всіх категорій користувачів. Для виконання цього завдання передбачаються такі заходи:

- створення та наповнення власних інформаційних ресурсів: проблемно-орієнтованих і повнотекстових баз даних;
- підвищення інформаційної якості ДБФ шляхом його поповнення сучасними довідковими, енциклопедичними і інформаційними виданнями як на традиційних так і електронних носіях;
- вдосконалення інформаційного обслуговування професорсько-викладацького складу академії, використовуючи можливості нових технологій, надавати тріал-доступи до науково-інформаційних ресурсів;

- застосування нових інформаційних технологій під час проведення занять зі студентами перших курсів для набуття ними навичок інформаційної культури шляхом пошуку інформації з використанням АБІС «ІРБІС-64» і електронних ресурсів академії;
- рекламування електронних ресурсів бібліотеки на кафедрах і серед студентів академії, систематичне оновлювання інформації на сайті бібліотеки.

ФОРМУВАННЯ ТА ОБЛІК ЄДИНОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО РЕСУРСУ.

СТАН КНИГОЗАБЕЗПЕЧЕНОСТІ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

Єдиний інформаційний ресурс Наукової бібліотеки складається з різних типів та видів вітчизняних та іноземних видань, наукової, науково-популярної, навчальної, довідкової, інформаційної, художньої літератури, офіційних видань, неопублікованих матеріалів, документів на традиційних та електронних носіях інформації, він включає ресурси всіх підрозділів Наукової бібліотеки та бібліотеки інституту академії ННППІ в м. Бахмут.

Станом на 01.01.2022 р. загальний фонд Наукової бібліотеки та бібліотеки ННППІ в м. Бахмут складає 620074 прим. з них електронних документів – 16929 прим., у т.ч.:

- фонд Наукової бібліотеки – **561963 прим.** (83519 назв), з них електронних документів – 15087 прим.;

- бібліотеки ННППІ в м. Бахмут – **58111 прим.**, з них електронних документів – 1842 прим.

Крім цього, при ННІГОТ (м. Стаханов) залишилося на тимчасово окупованій території –257424 прим. («заморожені» дані з 2014 року).

У 2021 р. до фондів бібліотеки **надійшло:**

	<u>у 2020 р.</u>	<u>у 2021 р.</u>
Всього прим.:	2126	2707
- книг	616	1129
- журналів	586	478
- газет	20	15
- неопублікованих документів	37	123
- електронних документів	867	802
- інших документів	–	160

Протягом року до фондів Наукової бібліотеки та бібліотеки інституту **надійшло 2707 прим.** (544 назв) нових видань, у т.ч.:

- до фондів Наукової бібліотеки – 2468 прим. (1537 назв.), з них 765 – електронних док.;
- до фондів бібліотеки ННППІ в м. Бахмут – 239 прим. (163 назв), з них 37 електронних док.

Основні джерела надходжень друкованих документів до фонду Наукової бібліотеки у 2021 р.:

- за рахунок коштів академії – 360 прим.
- дарунки від юридичних і фізичних осіб – 208 прим. друкованих видань та 528 – електронний ресурс;
- взамін втраченої користувачами – 120 прим. різних видань: підручників, методичних видань та художньої літератури;
- передача від НДЧ та вчених секретарів – 283.

За видами видань до фонду наукової бібліотеки надійшло:

- книги – 949
- журнали – 460
- газети – 11
- неопубліковані документи – 123
- електронні видання – 765.

Обмінний фонд (ОФ) Наукової бібліотеки складає на 01.01.2022 р. **1086 прим.**

2020			2021		
надійшло до ОФ	передано в інші фонди	складає на 01.01.2021 р.	надійшло до ОФ	передано в інші фонди	складає на 01.01.2022 р.
9	4	1068	18	–	1086

Протягом року своєчасно оновлювався перелік літератури ОФ, представлений на сайті Наукової бібліотеки. Крім того, постійно редагується БД «Обмінний фонд», яку створено на базі ЕК як самостійну базу даних для якісного формування і обліку ОФ.

Планується активізувати роботу з книгообміну у наступному році з метою поповнення фонду бібліотеки навчальною і науковою літературою та популяризації видань викладачів академії.

Протягом звітнього року до фонду Наукової бібліотеки **надходили електронні документи мережевих баз даних:**

- навчально-методичних видань – 523 док.,
- електронного архіву (репозиторію) EIAr UIPA – 161 док.;
- збірників наукових праць (2 видання) академії – 76 док.

Електронних носіїв із записом надійшло до бібліотеки ННППІ м. Бахмут – 37 док.

Всього надійшло у 2021 році – 802 електронних документа.

Формування фонду в *бібліотеці ННППІ в м. Бахмут* відбувалося відповідно до профілю діяльності інституту та інформаційних потреб користувачів, але використовувалися не всі джерела комплектування. Нові надходження становлять **239 прим.** (163 назв):

- книги і брошури - 180 прим. (54 назв);
- журнали - 18 прим. (8 назв);
- газети - 6 прим. (3 назви);
- видання на зйомних носіях - 37 прим.

У 2021 р. згідно із замовленнями кафедр, бібліотеки та відділів академії було здійснено передплату періодичних видань 2021 р. Вона склала 187360 грн. 92 коп.

Протягом 2021 р. з фондів Наукової бібліотеки та бібліотеки ННППІ в м. Бахмут було **списано і вилучено** з різних причин **4058 прим.**, з них:

з фонду Наукової бібліотеки – 3915 примірників (231 назв), з яких: книги становлять – 1342 прим., внутрішньовузівські навчально-методичні видання та брошури – 1947 прим., періодичні видання: журнали – 613 прим., газети – 13 компл.

з фонду бібліотеки ННППІ в м. Бахмут – 143 прим. (45 назв) книг та брошур.

За причиною списання видання розподіляються:

- морально та науково застарілі та зношені – 3928;
- загублені читачами – 130.

З метою визначення тематико-типологічного складу фонду бібліотекою обліковуються видання з *психолого-педагогічної тематики* в АРМі «Каталогізатор». У 2021 р. надійшло **418** прим. видань з питань педагогіки та психології. Вибуло: 19 прим. Станом на 01.01.2022 р. кількість цих видань у фонді Наукової бібліотеки складає 5009 назв, 37407 прим.:

- «Психологія» – 1122 назви, 6035 прим.,
- «Освіта. Педагогіка» – 3887 назв, 31372 прим.

Бібліотекою ННППІ м. Бахмут також ведеться облік книжкового фонду з цієї тематики. У 2021 р. надійшло 4 прим. (4 назва) видань з *психології та* 13 прим. (4 назв) видань з питань *освіти і педагогіки*. Станом на 01.01.2022 р. в бібліотеці ННППІ цей фонд складає:

- «Психологія» – 131 назв, 505 прим.;
- «Освіта. Педагогіка» – 355 назв, 3019 прим.

Діяльність Наукової бібліотеки з формування фондів у 2021 р. була спрямована на якомога повніше задоволення потреб різних категорій користувачів шляхом поєднання традиційних та активного впровадження інноваційних форм і методів роботи. У 2021 р. поповнилися **повнотекстові**

БД, створені бібліотекою, які зберігаються на бібліотечному сервері. Обсяг цих БД на **01.01.2022 р. складає 13970 док.**, з них :

- електронні навчальні та навчально-методичні видання кафедр (ЕНМВК, складова частина ЕК) - 6377 док.;
- автореферати дисертацій, що захищені науковцями УПА (складова частина ЕК) – 244 док.;
- електронний архів (репозиторій) ElAr UPA – 6128 док.;
- збірники фахових видань академії (2 збірника) – 1465 док.

Кількість електронних носіїв (документів) з записом складає **2959 док.**, у т. ч. БД РЖ ВІНІТІ – 397 прим., 3 прим. таблиць УДК, 717 – видання на CD. **Загальний обсяг електронних ресурсів Наукової бібліотеки складає 16929 док.**

Протягом звітного року здійснювався **облік** нових надходжень документів та їх вибуття. Індивідуальний облік документів, що надходили до фонду Наукової бібліотеки, здійснювався в автоматизованому режимі в АРМі «Комплектатор» з роздрукуванням листів інвентарної книги. Облік фонду здійснювався відповідно до «Інструкції з обліку документів, що знаходяться у фондах Наукової бібліотеки УПА».

Облік документів БД ЕНМВК та електронних варіантів авторефератів дисертацій і монографій науковців УПА здійснюється у службових реєстраційних картотеках.

Документи електронного архіву ElarUPA обліковуються автоматично у програмі DSpace.

Облік фонду бібліотеки ННППІ м. Бахмут здійснювався за традиційними обліковими документами:

- інвентарні книги на літературу;
- інвентарні книги на навчально-методичні видання;
- книга сумарного обліку;
- книга реєстрації електронних видань;
- картотека реєстрації періодичних видань.

У звітному році Наукова бібліотека приділяла увагу питанням **книгозабезпеченості навчальних дисциплін** інформаційними ресурсами, комплектуванню незабезпечених та доукомплектуванню малозабезпечених дисциплін як традиційними джерелами інформації, так і електронними документами з наданням вільного доступу до них користувачам бібліотеки.

У звітному році фонд **поповнився** виданнями з дисциплін: технології нейронних мереж і нечіткого моделювання в системах управління, парові та газові турбіни та комбіновані енергетичні установки, основи дистанційного навчання, цілісність та безпека інформації та інші. Покращав стан книгозабезпеченості дисциплін: теоретико-прикладні основи права, технології особистісного зростання та навчання (кафедра педагогіки,

методики та менеджменту освіти), мікробіологія та фізіологія харчування, мікробіологія та фізіологія, санітарія та гігієна, біологічна та харчова хімія, малюнок і основи композиції, конструювання та моделювання швейних виробів (кафедра харчових технологій, легкої промисловості і дизайну), історія західних цивілізацій: рання та модерна історія, історія первинного суспільства та основи археології, туристичне країнознавство (кафедра краєзнавчо-туристичної роботи, соціальних і гуманітарних наук), актуальні технології в практичній психології, основи соціально-психологічного тренінгу, технології консультування та психотерапії в психології (кафедра практичної психології) в т.ч. **за рахунок електронних версій видань.**

Але, не зважаючи на те, що фонд відділу поповнюється новими виданнями, все одно літератури не вистачає, щоб задовольнити якомога більше вимог читачів. Недостатньо забезпеченими залишаються дисципліни інформаційні технології в економіці (кафедра економіки та менеджменту), архітектура комп'ютерних систем (кафедра автоматизації, метрології та енергоефективних технологій).

Відсутня у фонді абонементу навчальна література з дисциплін: інформаційно-цифрові засоби та технології забезпечення охорони праці, законодавче забезпечення метрологічної діяльності (кафедра автоматизації, метрології та енергоефективних технологій), віртуальна і доповнена реальність (кафедра інформаційних комп'ютерних технологій і математики). Таким чином, із загальної кількості дисциплін (599) забезпеченими є 84% дисциплін, малозабезпеченими 12% дисциплін, незабезпеченими 4% дисциплін.

У 2022 р. поточну роботу щодо редагування БД VUZ АРМу «Книгозабезпеченість» буде продовжено.

Задля аналізу **книгозабезпеченості** навчальних дисциплін цього року **бібліотека ННШІ в м. Бахмут** почала активно засвоювати електронну БД АРМ «Книгозабезпеченість».

У роботі з формування єдиного інформаційного ресурсу на 2022 р. передбачається

– вдосконалення взаємодії з кафедрами та іншими підрозділами академії з питань формування і використання фонду, а також здійснення спільної роботи із книгозабезпеченості навчальних дисциплін, зокрема дисциплін із нових спеціальностей;

– формування фонду з урахуванням даних книгозабезпеченості навчальних дисциплін;

– вилучення з фонду морально та науково-застарілої літератури згідно з визначеними термінами відповідно до «Перспективного плану роботи бібліотеки з фондом на 2021 -2025 рр.»;

- продовження роботи з книгообміну з бібліотеками вищих навчальних закладів України, публічними бібліотеками;
- стосовно фонду навчальної літератури планується подальша робота з перегляду застарілої літератури, а саме назв навчальних видань, які не користуються попитом. Відібрані зразки будуть передані на кафедри з метою прийняття рішень по їх списанню чи використанню у навчальному процесі. Це дасть можливість звільнити площі у книгосховищі, планувати роботу з пересування фонду.

НАУКОВЕ ОПРАЦЮВАННЯ ДОКУМЕНТІВ. ОРГАНІЗАЦІЯ ІНФОРМАЦІЙНО-ПОШУКОВОГО АПАРАТУ

Створення ефективної системи бібліотечно-інформаційного обслуговування неможливе без ведення, оновлення і удосконалення інформаційно-пошукового апарату бібліотеки. Тому цей напрямок роботи залишається одним з основних у діяльності Наукової бібліотеки.

У цьому році БД Електронний каталог ННППІ м. Бахмут було додано до загального Електронного каталогу Наукової бібліотеки. І сьогодні до складу інформаційно-пошукового апарату бібліотеки входять

Електронні каталоги:

- Електронний каталог (ЕК) НБ;
- AS – Авторські свідоцтва, патенти, інші охоронні документи;
- TR – Праці співробітників УПА;
- R – Інтернет-ресурси;

Традиційні каталоги та картотеки:

- генеральний алфавітний каталог;
- генеральний систематичний каталог (законсервовано у травні 2017 р.);
- каталог періодичних видань;
- каталог авторських свідоцтв, патентів та інших охоронних документів;

- нумераційний каталог держстандартів (ДСТУ);

на підсобні фонди Наукової бібліотеки:

- алфавітний каталог – читальний зал,
- каталог навчально-методичних видань – читальний зал;

на фонди бібліотеки ННППІ в м. Бахмут:

- алфавітний каталог;
- систематичний каталог;
- каталог навчально-методичних видань;
- каталог електронних видань;
- каталог періодичних видань.

Картотеки:

на фонди бібліотеки ННППІ в м. Бахмут:

- систематична картотека статей за темами:
- «Вища освіта»;
- «Сучасна економіка»;
- картотека книгозабезпеченості навчальних дисциплін;
- «Праці наукових робітників та викладачів»

У 2021 р., як і в попередні роки, значна увага приділялася **веденню ЕК**, його поповненню і редагуванню. Створення ЕК здійснювалося засобами АРМів «Комплектатор» і «Каталогізатор» програмного забезпечення «РБІС-64».

В АРМі «Комплектатор» здійснювалось:

1. щодо періодичних видань:
  - оформлення передплати в інтерфейсі «Передплата»;
2. щодо нових надходжень літератури до фонду:
  - опис нової партії літератури для КСО в інтерфейсі «Надходження», «Новий запис»;
  - введення опису книг в такі поля: «Бібліографія», «Коди», «Відомості про примірники»;
  - кодування штрих-етикетками в полі «Відомості про примірники»;
  - прив'язка навчальних і навчально-методичних видань до дисциплін через АРМ «Книгозабезпеченість»;
  - роздрукування листків для інвентарної книги.

В АРМі «Каталогізатор» здійснювалось:

- реєстрація всіх періодичних видань з їх штрих-кодуванням;
- вилучення з електронного каталогу списаних номерів журналів («Кумуляція») та видалення аналітичних записів;
- вилучення з ЕК електронних записів всіх списаних з фонду видань;
- повний бібліографічний опис нових надходжень;
- систематизація і предметизація усіх нових надходжень;
- введення бібліографічних описів на ретроспективну частину фонду бібліотеки: фонду абонементу наукової літератури та фонду рідкісних видань;
- роздрукування книжкових формулярів, топокарток, карток для ГАК та службових картотек.

Обсяг ЕК Наукової бібліотеки на 01.01.2021 р. складає **141745 зап.** (у цьому році до ЕК Наукової бібліотеки вліто ЕК бібліотеки ННППІ м. Бахмут).

У 2021 р. всього до ЕК усіма підрозділами бібліотеки внесено 2382 бібліографічних записів.

У 2021 р. продовжувалося введення ретроспективної частини фонду Наукової бібліотеки (а саме – друковані видання з фонду абонементу наукової літератури). Було введено до ЕК 37 електронних записів.

Динаміка поповнення ретроспективної частини ЕК за останні три роки:

	2019	2020	2021
Назви	549	48	37

Тотальне зменшення цього показника пояснюється зменшенням кількості працівників бібліотеки та залученням працівників бібліотеки керівництвом академії до інших видів робіт (робота у приймальній комісії, у колцентрі).

У роботі зі створення ЕК активно використовувався модуль «ІРБІС-корпорація».

На 2022 рік планується поповнити електронний каталог записами ретроспективної частини фонду в кількості 50 назв з фонду абонементу наукової літератури.

На основі даних ЕК про дисертації, що захищені в УПА, у рамках участі в корпоративному проєкті ДНПБ України ім. В.О. Сухомлинського до «Зведеної бази даних дисертацій з питань освіти, педагогіки та психології» надіслано 14 записів. Планується подальша робота з поповнення цієї БД.

Постійно ведеться робота в БД «Обмінний фонд», яка виконує функції службової БД і на 01.01.2022 р. нараховує 126 зап.

Протягом року проводилася робота з редагування бібліографічних записів та словників електронної бази даних, здійснювалась перевірка на правильність внесення даних.

(Детальніше про бібліографічні БД див. розділ «Науково-інформаційна і довідково-бібліографічна робота»).

У звітному році продовжувалась робота *зі створення традиційних каталогів*. Надруковано та розставлено до всіх каталогів та картотек Наукової бібліотеки 3853 карток, з них:

- до ГАК – 1380,
- для службової картотеки електронних документів – 528,
- для топокаталогу ч/з – 243,
- для топокаталогу сектора книгосховища – 1092.

Динаміка поповнення традиційних каталогів Наукової бібліотеки за останні роки:

пор. №		2019	2020	2021
1.	Нові надходження (назви)	812	402	773
2.	Поповнення каталогів і картотек (картки)	3648	2211	3853

У 2021 році вилучено згідно з актами на списання друкованих видань:

- з ГАК – 521 карт. (231 назв);
- з каталогу періодичних видань – 626 прим.;
- з ЕК 428 ел. записів.

На 01.01.2022 р. обсяг каталогів Наукової бібліотеки складає:

- ГАК – 130511 карт.,
- ГСК – 102 411 карток (законсервованій з травня 2017 р.).

У 2021 р. проведено певну роботу з традиційним інформаційно-пошуковим апаратом бібліотеки **ННПШ** в м. Бахмут.

Обсяг каталогів та картотек цієї бібліотеки на **01.01.2022 р.** становить **32 066 карток**.

У звітному році розставлено **383 картки** до каталогів та картотек з них:

- алфавітний каталог – **124 карток**;
- систематичний каталог – **124 картки**;
- картотека навчально-методичних видань – **49 карток**;
- праці наукових робітників та викладачів – **71 картка**.

Тематичні картотеки:

- «Сучасна економіка» - **15 карток**.

Проводилась робота у систематичному каталозі. Для зручності пошуку у каталозі в розділі «Педагогіка» було додано 5 підрозділів та 2 підрозділи в «Економіка».

Для кращого розкриття фонду бібліотеки працівник протягом року здійснював часткове методичне й технічне редагування картокових каталогів: алфавітного на правильність розстановки карток, заміну зношених роздільників; систематичного каталогу – на правильність розстановки та уточнення формулювань назв розділів і рубрик, контролю за їх наповненням.

На 2022 р. всіма підрозділами Наукової бібліотеки, до функцій яких входить створення інформаційно-пошукового апарату, та бібліотекою ННППІ в м. Бахмут планується:

- *продовження роботи зі створення ЕК та бібліографічних баз даних;*
- *поповнення ЕК записами ретроспективної частини фонду в кількості 50 назв книг з фонду абонементу наукової літератури;*
- *продовження роботи з традиційними каталогами по їх поповненню і редагуванню.*

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ ЄДИНОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО РЕСУРСУ

Єдиний інформаційний ресурс Наукової бібліотеки та бібліотеки інституту ННППІ в м. Бахмут – важлива складова інформаційного середовища академії. Він включає бібліотечні фонди та електронні документи, що зберігаються у фондах та на бібліотечних серверах. Організація та збереження єдиного інформаційного ресурсу є важливим завданням і пріоритетним напрямком роботи Наукової бібліотеки та бібліотеки інституту.

Система організації фондів та оптимального режиму їх використання регламентується документами: «Перспективним планом роботи з формування фондів НБ УПА на 2021-2025 рр.», «Положенням про формування єдиного інформаційного ресурсу Наукової бібліотеки УПА», «Положенням про збереження єдиного інформаційного ресурсу Наукової бібліотеки УПА», «Положенням про електронну бібліотеку Наукової бібліотеки УПА», «Положенням про електронний архів (репозиторій) УПА» тощо.

У Науковій бібліотеці та бібліотеці інституту склалася і діє система заходів збереження інформаційного ресурсу, що функціонує за такими основними напрямками:

- облік нових надходжень документів;
- облік перерозподілу фондів між структурними підрозділами бібліотеки;
- планові перевірки фондів;
- робота із запобігання та ліквідації читацької заборгованості (див. розд. «Організація обслуговування користувачів»);
- упорядкування системи розміщення фондів;
- забезпечення охорони фондів від несанкціонованого винесення, розкрадання та навмисного пошкодження документів;
- контроль за санітарним станом фондів;
- організація захисту електронних документів.

Важливою складовою системи заходів збереження єдиного інформаційного ресурсу є його облік – комплекс операцій, що забезпечують одержання точних відомостей про обсяг, склад і рух інформаційного ресурсу. Облік здійснюється згідно з Інструкціями «Про облік бібліотечного фонду НБ УПА» та «Про прийом, облік та обробку електронних документів у НБ УПА». Облік нових надходжень відображено в розділі «Формування та облік єдиного інформаційного ресурсу. Стан книгозабезпеченості навчальних дисциплін».

Облік книжкових фондів та їх рух по підрозділах-фондотримачах бібліотеки здійснюється в загальному нумераційному топокаталозі на основний та підсобні фонди бібліотеки, який ведеться сектором наукової організації та збереження фондів на основі «Положення про загальний топографічний каталог НБ УПА».

Основними напрямками роботи зі зберігання фондів у 2021 р. було:

- упорядкування фонду загального читального залу з метою оптимізації його змістовного складу;
- перевірка книг та періодики на правильність їх розстановки.

Загалом *перерозподіл книжкового фонду* протягом звітнього року склав 38 прим. Здійснено облік перерозподілу в топографічному та електронному каталогах.

Станом на 01.01.2022 р., враховуючі нові надходження літератури, внутрішньобібліотечний перерозподіл та вибуття видань, підсобні фонди по підрозділах бібліотеки налічують (в підсумкових цифрах враховані, крім книг, і інші види видань):

	Нові надходження	Перерозподіл	Вибуття (в т.ч. списання)	Станом на 01.01.2020
Наук/аб.	274	13	3	93114
в т.ч. фонд рідкісних видань	-----	—	-----	602
Ч/З	370	—	661	Книги 9898 М/вказ.-2521 Ж-ли-12600 Всього-25019
Ч/З для науковців	287 (в т.ч. 14 дис., 109 а/р, 4 іноз., 94 АС, 66 пат.)	—		446 дис., 316 звіти, 432 ін.л-ра, 2551авторэф., 1660АС Всього-5405
Худ./аб.	59	-	223	Книги 11834 Журнали-188 Всього-12022

Навч.аб.1	-	-	263	Книг 26054 М/вказ.-46936 Всього-72990
Навч.аб.2	110	17	2709	Книги 73941 М/вказ.-123737 Всього-197678
Навч.аб.3	-----	7	257	Книги 40857 М/вказ.-35491 Всього-76348
НІБД	27	-	-	Книги 2098 Журнали 750 Всього-2848
ОрМС	1	1	-	Книги 675 Ж-ли-355 Всього-1030
РФ	-----	-----	-----	Всього-6652

Усі відомості про переміщення фонду було своєчасно відображено в ЕК (електронному каталозі).

У звітному році проведена значна робота з **упорядкування системи розміщення** фондів. Протягом року систематично відбувалося часткове пересування фонду для розміщення нових видань на абонементі навчальної літератури.

Рух фонду навчальної та навчально-методичної літератури на абонементі навчальної літератури у 2021 році

	нові надходження (кіль-ть прим.)	списання (кіль-ть прим.)	перерозподіл (кіль-ть прим.)
Підручників	95	1046	24
Метод.вказівок	24	1923	-
Загальна кількість	119	2969	24

Основна тенденція формування фонду навчально-методичних видань останніх років полягає у тому, що у друкованому вигляді до фонду відділу надходить незначна кількість примірників з дисциплін. Викладачі кафедр надають до бібліотеки електронні версії навчально-методичних видань, завдяки чому користувачі можуть їх отримати у віддаленому доступі на сайті Наукової бібліотеки.

Протягом звітнього року *бібліотекою ННПШ в м. Бахмут* здійснювався комплекс робіт, які сприяли вдосконаленню організації фонду та його оперативному використанню:

- систематична розстановка нової та поверненої читачами літератури;
- перевірка правильності розстановки літератури на полицях;
- оновлення оформлення фондів поличними роздільниками;

- ремонт пошкоджених видань.

Особливе значення в роботі Наукової бібліотеки та бібліотеки інституту має облік і **збереження електронних інформаційних ресурсів**. Облік електронних ресурсів див. у розділі «Формування та облік єдиного інформаційного ресурсу бібліотеки. Стан книгозабезпеченості навчальних дисциплін».

Збереження і безпека інформаційних ресурсів електронної бібліотеки забезпечується на рівні серверної системи Windows Server 2008. Записи, створені в АІБС «ІРБІС» автоматично копіюються щоденно на сервер, де вони зберігаються.

Доступ до електронних ресурсів здійснюється з дотриманням Закону України «Про авторське право і суміжні права». Види доступу визначені у «Правилах користування електронною бібліотекою НБ УПА», це

- вільний доступ до ресурсів бібліографічних БД;
- авторизований доступ до повнотекстових ресурсів;
- доступ з окремих робочих місць у локальній мережі академії до придбаних БД.

Доступ до електронних ресурсів бібліотеки ННППІ в м. Бахмут, забезпечення їх збереження забезпечується таким чином:

1842 дисків, що зберігаються в бібліотеці (м. Бахмут), містять навчальні та навчально-методичні видання викладачів кафедр інституту. Вони розміщені у конвертах та зберігаються у спеціальних шухлядах за назвами кафедр та алфавітом прізвищ укладачів, надаються студентам у вільне користування за погодженням з укладачами. **У 2021 р. продовжено** створення на основі цих документів повнотекстову БД в електронному каталозі. Доступ до повнотекстових БД здійснюється шляхом авторизації в ЕК.

На 2022 р. Науковою бібліотекою та бібліотекою ННППІ в м. Бахмут у роботі з організації фондів та їх збереження планується:

- *планова перевірка фонду згідно з «Перспективним планом роботи з формування фонду...» у кількості 1000 прим. та **602 прим.** відповідно;*
- *списання застарілої літератури 10000 прим.*
- *активізація роботи з попередження читацької заборгованості (див. розд. «Організація обслуговування користувачів»);*
- *подальше упорядкування фондів навчально-методичних видань відповідно змін у структурі академії та ННППІ;*
- *ремонт пошкоджених видань, оновлення поличних роздільників;*
- *проведення санітарних днів, обезпилення фондів;*
- *перевірка на правильність розстановки;*
- *робота з відмовами на літературу.*

НАУКОВО-МЕТОДИЧНА РОБОТА

Наукова робота

Сучасна бібліотека ЗВО як соціокомунікаційна установа нині перебуває у процесі трансформаційних перетворень. Успішний розвиток бібліотеки сьогодні залежить від швидкого реагування на процеси, які проходять в освітньому середовищі, від своєчасного прогнозування і проектування бібліотечної стратегії, правильного вибору пріоритетів, формування нового світогляду працівників. Ці фактори потребують пильної уваги до наукової і методичної діяльності, яка має носити інноваційний характер.

Наукова діяльність бібліотеки у звітному році була зосереджена на підтримці наукової діяльності академії, шляхом участі бібліотеки у роботі міжнародних конференцій, семінарів, які проводяться іншими бібліотеками і установами, складанні науково-бібліографічної та біобібліографічної продукції, наданні тріал-доступів до повнотекстових іноземних колекцій провідних видавництв світу, оприлюдненні результатів роботи бібліотеки в офіційних фахових виданнях та матеріалах конференцій, участі у корпоративних проектах.

1. Складання науково-бібліографічних та біобібліографічних покажчиків. Видання бібліотеки.

У 2021 р. продовжувалась *науково-бібліографічна діяльність*, яка включала підготовку рекомендаційних списків літератури. (детальніше див. розділ «Науково-інформаційна і довідково-бібліографічна робота»).

2. Участь у роботі міжнародних конференцій та семінарів, які проводилися іншими бібліотеками і установами у тому числі он-лайн конференціях.

Всього у 2021 р. співробітники бібліотеки брали участь у роботі 3-х конференцій (детальніше у розділі «Управління, робота з кадрами»).

3. Підтримка наукової діяльності академії.

На підтримку наукової діяльності академії у 2021 р. Науковою бібліотекою надавалися наступні послуги та сервіси:

- послуги з наукового видавництва;
- розвиток наукових фахових видань академії;
- послуги репозитарію відкритого доступу;
- консультації з питань авторського права та відкритого доступу;
- забезпечення доступу до даних;
- підтримка дослідників і студентів в управлінні своїми даними та інше.

У 2021 році для користувачів Наукової бібліотеки УПА було надано доступ до БД:

SCOPUS,
Web of Science,
ScienceDirect

З 1 вересня 2021 р. відкрито тестовий доступ до міжнародної повнотекстової бази даних «EBSCO» та "Bentham Science Publishers".

Бібліотека здійснює моніторинг наукового потенціалу УПА та особистого рейтингу вчених в наукометричних БД, раз на півроку інформація подається до науково-дослідної частини академії та оприлюднюється директором Наукової бібліотеки на засіданнях Вченої ради та Науково-технічної ради академії. Регулярно надавалися довідки про h-індекс окремого вченого та місце академії у ранжуванні за індексом Гірша. Оперативно надати довідки допомагає «Авторитетний файл «Індивідуальний автор» в АБІС «ІРБІС», в якому крім місця роботи автора додаються інтерактивні посилання на профілі науковця.

Фахівці бібліотеки консультують та практично допомагають зареєструватися у реєстрах ідентифікаторів автора ORCID, наукометричних БД (Google Scholar, WoS та ін.).

4. Участь у корпоративних проектах

Протягом року продовжувалась робота бібліотеки у корпоративних проектах *«Наукова періодика України» та «Система реферування української наукової літератури»* НБУ ім. В.І. Вернадського, що забезпечує формування загальнодержавної реферативної БД «Україніка наукова» і підтримку он-лайнного доступу до БД «Наукова періодика України». У межах цих проектів бібліотека виконувала аналітико-синтетичну обробку фахових видань академії «Проблеми інженерно-педагогічної освіти» (вип. 68-71) та «Машинобудування» (вип. 26-27).

Продовжувалась корпоративна робота з ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського з поповнення *галузевого реферативного ресурсу* для «Галузевої реферативної БД». (див. детальніше розділ «Науково-інформаційна діяльність») та «Зведеної бази даних дисертацій з питань освіти, педагогіки та психології».

Наукова бібліотека УПА в 2021 р. продовжувала брати участь у міжнародному проекті *«Ірбіс-корпорація»*, що створений з метою запозичення бібліографічних записів та ефективної співпраці каталогізаторів. У 2021 р. деяка кількість записів була запозичена при ретровведенні фонду наукової літератури. Водночас бібліографічні записи, створені співробітниками Наукової бібліотеки, активно використовуються працівниками інших бібліотек, що співпрацюють в ІРБІС-корпорації.

Як і в попередні роки, бібліотека брала участь у складанні *«Зведеного каталогу періодичних видань, які надійшли до провідних бібліотек Харкова у 2020 р.»*, електронна версія якого щороку передається до інформаційно-бібліографічного відділу ХДНБ ім. В. Г. Короленка. Проводилась робота у

проекті «*Зведений каталог періодичних видань*, підписаних бібліотеками ЗВО м. Харкова у...».

У 2021 р. бібліотека продовжувала участь у корпоративному проекті ХДНБ ім. В. Г. Короленка «*Метабібліографія Харківщини*» (детальніше див. розділ «Науково-інформаційна діяльність»).

Методична робота

Науково-методична робота бібліотеки включає дві самостійні складові частини. Одна з них – організація методичної роботи по всіх напрямках діяльності в колективі бібліотеки. Друга націлена на надання методичної допомоги бібліотеці ННППІ УПА в м. Бахмут.

Важливими напрямками методичної роботи бібліотеки і надалі залишаються:

– *методична підтримка діяльності Наукової бібліотеки та бібліотеки* ННППІ м. Бахмут. Бібліотекар Риндя О. В. протягом року постійно отримувала консультативну допомогу в телефонному режимі, або е-поштою з питань:

- організації обліку бібліотечних процесів, планування роботи та звітності;
- підготовки регламентуючої документації на різні напрями і процеси роботи;
- методичної та практичної допомоги в процесі створення БД ЕК м. Бахмут, наповнення його повними текстами електронних видань ННППІ та створення БД «Читач», впровадження АРМу «Книгозабезпеченість».

– *розробка та редагування організаційно-управлінської, технологічної документації*

У 2021 р. розроблено та затверджено:

- Стратегію розвитку Наукової бібліотеки УПА на період 2021-2025 рр.,
- План заходів реалізації Стратегії розвитку Наукової бібліотеки на 2021-2025 рр.

поновлено:

- Перспективний план роботи з формування фонду НБ УПА 2021-2025 рр.,
- Правила роботи з персональним комп'ютером у Науковій бібліотеці
- Положення про довідково-бібліографічний фонд відділу наукової інформаційно-бібліографічної діяльності,
- Інструкцію з редагування генерального алфавітного каталогу,
- Перелік періодичних (вітчизняних та іноземних) видань, які підлягають зберіганню у фонді бібліотеки УПА.

У 2022 році планується

поновити:

- Положення про електронний каталог Наукової бібліотеки УПА;
- Положення про порядок формування єдиного інформаційного ресурсу Наукової бібліотеки;
- Положення про збереження єдиного інформаційного ресурсу Наукової бібліотеки;
- Інструкцію «Шлях документів у відділі наукового формування, опрацювання і каталогізації бібліотечно-інформаційних ресурсів»;
- Інструкцію про прийом, облік та обробку електронних документів у Науковій бібліотеці УПА;
- Інструкцію з ведення бази даних «Праці вчених і співробітників УПА»;
- Технологічну інструкцію реєстрації електронного ресурсу на сервері Наукової бібліотеки.

Протягом звітного року здійснювалася **підготовка планів, звітів, довідок**, у т.ч.:

- Звіт-план про діяльність бібліотеки за календарний рік;
- Звіт-план та статистичні таблиці основних показників роботи бібліотеки для ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського;
- Звіт про наукову роботу бібліотеки для НДЧ;
- Звіт про роботу бібліотеки за навчальний рік.
- План написання і підготовки до видання навчальної та навчально-методичної літератури академії на 2021/2022 н.р.
- Для самоперевірки діяльності бібліотеки – довідки про інформаційне забезпечення дисциплін кафедр підручниками, навчальними посібниками, методичними вказівками.

Важливий напрям методичної роботи – наповнення навчального процесу **навчально-методичними матеріалами**, що забезпечує ефективність роботи студентів і викладачів. Бібліотека приймає безпосередню участь у підготовці плану видань навчальної та навчально-методичної літератури. Всі розроблені кафедрами навчальні та навчально-методичні видання перевіряються методистом бібліотеки. За 2021 р. було перевірено та допущено до випуску: 201 назву навчальних видань, 398 назв навчально-методичних видань.

У наступному році науково-методична робота буде спрямована на подальше підвищення рівня усіх напрямків діяльності бібліотеки.

УПРАВЛІННЯ. РОБОТА З КАДРАМИ. ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

Управління діяльністю бібліотеки здійснює безпосередньо директор бібліотеки.

Традиційно управління бібліотекою продовжувало здійснюватися на основі колегіального вирішення виробничих проблем. З метою розвитку демократичних засад та колегіальності у прийнятті основних бібліотечних рішень працювали науково-методична рада та рада дирекції Наукової бібліотеки. Протягом року на засіданнях Ради дирекції розглядались такі питання:

- про аналіз звітно-планових документів відділів і основних контрольних показників бібліотеки в цілому;
- про затвердження звіту-плану роботи бібліотеки на 2021-2022 рр.;
- про затвердження інструктивно-методичних матеріалів;
- про результати ретровводу наукового фонду бібліотеки до ЕК;
- про хід робіт з просування збірників наукових праць «Проблеми інженерно-педагогічної освіти», «Машинобудування» до провідних наукових баз даних світу;
- про планування роботи на 2022 р.

Крім того, систематично проводились оперативні наради з окремих виробничих питань.

Визнаючи, що ефективність діяльності бібліотеки значною мірою залежить від кадрів, їх професійної підготовки, зацікавленого і креативного ставлення до роботи, значна увага приділялася добору і розстановці кадрів, підвищенню їх кваліфікації.

У 2021 році керівництво бібліотекою здійснювала Карпенко Світлана Володимирівна.

Станом на 01.01.2022 р. штат бібліотеки нараховує **10 співробітників (1 у бібліотеці ННПП), з них мають:**

- повну вищу освіту – 10 осіб;
у т.ч. спеціальну – 5 осіб.

За стажем роботи:

- понад 20 років – 3 осіб;
- з 10–20 років – 2 особи;
- з 3 до 9 років – 4 особи;
- до 3 років – 1 особа.

По відділах штати розподіляються:

- відділ наукового формування, опрацювання, каталогізації і зберігання бібліотечно-інформаційних ресурсів – 1 чол.,

- відділ обслуговування (3 абонементів і 2 читальних зала) – 2 чол.,
- відділ наукової інформаційно-бібліографічної діяльності – 4 чол., з сектором автоматизації і комп'ютерного забезпечення – 1 чол.,
- адміністрація – 2 чол.
- бібліотека інституту в м. Бахмут – 1.

Впровадження інформаційних технологій у практичну діяльність значно підвищує вимоги до бібліотечних спеціалістів. Необхідно постійно вдосконалювати навички роботи з комп'ютерною технікою, інформаційними технологіями, електронними документами.

Тому робота бібліотеки з підвищення кваліфікації співробітників є пріоритетним напрямком її діяльності. За останні роки в бібліотеці склалася певна **система підвищення кваліфікації**, яка передбачає

- підвищення професійного рівня співробітників;
- диференційне опанування новітніми технологіями відповідно до функціональної спеціалізації співробітників бібліотеки;
- підвищення загальнокультурного рівня.

Протягом року основна увага приділялася оволодінню навичками роботи для подальшого впровадження новітніх технологій, навчанню інноваційним формам і методам роботи, удосконаленню практичних знань і вмінь.

В НБ УПА використовуються різноманітні (як традиційні так і нові, сучасні, інтерактивні) засоби для формування і розширення професійного світогляду бібліотечних працівників. Однією з найбільш поширених традиційних форм підвищення компетентності, що дозволяє різнобічно і планомірно висвітлювати питання теорії і практики бібліотечної діяльності, є **семінари та науково-практичні конференції**.

Цього року пандемія COVID-19, значне навантаження співробітників бібліотеки через зменшення штату не сприяли активній участі у конференціях та семінарах.

Карпенко С. В. взяла участь у

- Web-форумі «FORUM SOIS, 2021: Розбудова єдиного відкритого інформаційного простору освіти впродовж життя» 25-28 травня 2021р.
- 24-й Всеукраїнській науково-практичній конференції «Короленківські читання- 2021»: «Бібліотеки, архіви, музеї у структурі сучасного соціуму: стратегії цифрової модернізації» 21-22 жовтня
- «Бібліотеки і суспільство: рух у часі та просторі" IV науково-практична конференція НБ ХНМУ 26-27 жовтня 2021 р. (з отриманням сертифікату)

- "Університетська бібліотека: сторінки історії, сучасний вимір" круглий стіл 22 грудня 2021 р. НБ ХНПУ імені Г. С. Сковороди.

Велика увага в бібліотеці приділяється самоосвіті, яка передбачає вміння орієнтуватися у фаховій літературі, творче застосування самостійно здобутих знань на практиці. Підвищення кваліфікації, що відбувалося **шляхом перегляду фахових видань з бібліотечної справи** у формі «кільцевої пошти» дає можливість співробітникам бібліотеки знайомитися з досвідом роботи інших бібліотек.

У 2022 році планується продовжити проведення внутрішньобібліотечного підвищення кваліфікації за напрямками діяльності бібліотеки і академії.

У рамках підвищення кваліфікації для співробітника бібліотеки інституту УПА (м. Бахмут) надавалась методична допомога на базі НБ, в телефонному режимі, електронною поштою з питання створення БД «Книгозабезпеченність», наповнення Рубрикатора Факультет-Кафедра-Дисципліни та з інших питань бібліотечної діяльності.

Офіційні документи МОН України і Міністерства культури і туризму України не передбачають обов'язкових заходів з підвищення кваліфікації для працівників бібліотек. Бібліотеки керуються рекомендаціями Науково-методичної бібліотечної комісії МОН України для Зональних (обласних) методичних центрів від 21.08.2008 р., де пропонується активізувати роботу з підвищення кваліфікації працівників усіх рівнів, особливу увагу приділити підвищенню управлінської кваліфікації керівних кадрів, започаткувати практику стажування бібліотечних працівників у бібліотеках провідних вищих навчальних закладів.

Перспективними засобами підвищення кваліфікації на 2022 рік, як найбільш ефективними, визначено:

- участь у науково-практичних конференціях всіх рівнів із сучасних проблем бібліотечної справи;
- розвиток внутрішньобібліотечних заходів з підвищення кваліфікації, заохочення працівників бібліотеки до ознайомлення з публікаціями у виданнях з бібліотечної справи, досвідом роботи інших бібліотек, до підготовки доповідей і публікацій, що висвітлюють власний досвід роботи з впровадження сучасних інформаційних технологій;
- допомога в освоєнні ПЗ «ІРБІС» співробітнику бібліотеки інституту УПА в м. Бахмут.

Систематично проводилися заняття відповідно до плану підготовки з цивільної оборони за 12 годинною програмою та пожежної безпеки (відповідальна – директор бібліотеки). Проводились заняття з охорони праці (відповідальна – директор бібліотеки).

МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Матеріально-технічне забезпечення бібліотеки у 2021 р. залишилося на рівні минулого року.

Загальна площа структурних підрозділів Наукової бібліотеки (м. Харків) на 01.01.2022 р. складає 876, загальна площа Наукової бібліотеки з бібліотеками інститутів УПА (мм. Бахмут, Слов'янськ і Стаханов) – 2071 кв. м., з них 898 кв. м. – площа приміщень бібліотеки ННІГОТ м. Стаханов, яка опинилася на тимчасово окупованій території.

Приміщення бібліотеки ННІПІ (м. Бахмут) – 345,5 кв. м.;

Впровадження в бібліотечну діяльність новітніх технологій неможливе без комп'ютерної і офісної техніки. На 01.01.2022 р. у Науковій бібліотеці і бібліотеках ННІПІ нараховується 28 персональних комп'ютерів, 10 з яких складають автоматизовані робочі місця користувачів електронного читального залу (10 АРМів), читального залу бібліотеки ННІПІ м. Бахмут (2 АРМа). Для співробітників бібліотеки нараховується 18 АРМів, 1 БФП (багатофункціональний пристрій) для виконання платних послуг.

Кількість офісної техніки складає:

- принтери – 8 шт., з них 1 шт. – в бібліотеці ННІПІ м. Слов'янськ;
- ксерокопіювальний апарат – 1 шт.;
- багатофункціональний пристрій (БФП) – 3 шт., з них 1 шт. – у бібліотеці ННІПІ м. Бахмут;
- сканери планшетні – 1 шт.;
- сканери для зчитування штрих-кодів – 16 шт.;
- проекційний екран – 1 шт.;
- мультимедійний проектор – 1 шт.;
- web-камери – 3 шт.;
- акустична система – 1 шт.;
- ламіновальні – 1 шт.;
- свіч – 5 шт.;
- блок безперебійного живлення – 1 шт.
- гарнітура: навушники та мікрофон – 1 шт.

Наукова бібліотека має 1 потужний сервер. Усі робочі місця мають вихід до мережі Інтернет, у т.ч через встановлений доступ за технологією Wi-Fi. (дві точки доступу Wi-Fi у чит. залі).

На АРМах працівників Наукової бібліотеки та АРМах для читачів встановлено ліцензійні програми:

- Windows 7, XP;
- MS Office 2007, 2010;
- Windows Multi Point Server 2011;
- ПЗ «ІРБІС-64».

У Науковій бібліотеці проведено щорічну інвентаризацію матеріальних цінностей, недоліків по їх зберіганню не виявлено.

Бібліотека щорічно отримує «аптечку» з ліками для надання першої медичної допомоги.

На 2022 р. плануємо за фінансової можливості оновлення парку комп'ютерної техніки.